

Handlingsplan för mottagandet av ensamkommande flyktingbarn

Flykting kallas en person som flyr från sitt land, det vill säga tvingas lämna sitt eget land mot sin vilja. Detta kan bero på naturkatastrofer, krig eller andra omfattande händelser. De allra flesta flyktingarna i våra dagar har flytt undan krig. Vanligen hamnar de i något flyktingläger i ett grannland. Många människor i världen lever fattigt och eländigt i sina hemländer och skulle gärna vilja komma till exempelvis Sverige för att få det bättre. Men det räcker inte som skäl att få stanna. I Sverige är det Migrationsverket och i sista hand Migrationsdomstolen som avgör om en person får stanna i Sverige, om den får uppehållstillstånd.

För flyktingbarn är traumatiska upplevelser betydelsefullt för hur barnen mår under de första åren i Sverige. Skolbarnet uppvisar bredare fördelning av posttraumatiska reaktioner. Precis som vuxna ser man att skolbarn besväras av sina traumatiska minnen i olika situationer och en del av barnen på olika sätt stänger av de störande tankarna. Detta upplevs av omgivningen som koncentrationssvårigheter, inlärningssvårigheter och diverse fysiska utspel.

Handlingsplan bör upprättas

För att uppnå en trygghet för barnet när de kommer till Tyresö kommun ska en handlingsplan inrättas. Handlingsplanen ska agera som ett styrdokument för alla människor som arbetar med ensamkommande flyktingbarn, där det utförligt står vilken arbetsroll de olika människorna har. Det första ämnet, som handlingsplanen bör behandla är, de gode människors arbete gentemot barnen och hur den relationen ska utvecklas. Det andra ämnet ska behandla skolans roll gentemot ensamkommande flyktingbarn. Det tredje och sista området ska behandla möjligheten för ensamkommande flyktingbarn att få psykisk hjälp och läkarvård. Genom en sådan handlingsplan kan barnet få en trygg vistelse och utvecklas i harmoni.

De gode männen

Det första ämnet ska behandla de gode människors roll i förhållande till barnen. Jag vill att de gode människors roll ska utvidgas till ett mentorskap, där rollen innefattar ett förmyndarskap och ett mentorskap. Detta kan illustreras genom att det ska finnas en person till hands som kan förstå och sätta sig in i barnets erfarenheter och behov, detta för att barnet ska kunna känna en så stor trygghet som möjligt.

Denna person ska kunna fungera som en mentor och vägledare i barnets första tid i Tyresö kommun. I många fall har barnet, av olika skäl, tappat kontakten med sina föräldrar och på grund av detta är det viktigt att det finns en vuxen förebild som barnet kan relatera till och därmed känna sig trygg med.

Idag finns anvisningar för vilket arbete de gode männen ska utföra. Men jag anser att dessa riktlinjer behöver modifieras. Det är väsentligt att de gode männen innan de får "sitt barn" måste ha läst om barnets familjeförhållande och om barnets ursprungslands historia. Detta för att de gode männen ska kunna sätta sig in i barnets situation och behov. De gode männen behöver vidare få möjlighet till kompetensutveckling inom området interkulturell pedagogik.¹ Med hjälp av kompetensutveckling vet de gode männen bättre hur de ska förhålla sig till barnen för att uppnå en trygg atmosfär. De lär sig därmed hur de ska hantera diverse psykiska utspel och kan med den kunskapen skapa en förtroende-full relation gentemot barnet.

De gode männen ska också kunna se om barnet behöver vård av någon form. Därför behövs också kompetensutveckling inom detta område, för att se symptom, inte minst på psykiska problem.

Skolans roll gentemot ensamkommande flyktingbarn

Skolans roll gentemot barnen är oerhört viktigt. De ensamkommande barnen kommer till Tyresö kommun med olika skolbakgrunder och därmed med olika kunskaper. Det är viktigt att denna kunskap tas tillvara och utvecklas, eftersom det är en viktig del i barnets identitetsskapande.

Idag går alla ensamkommande flyktingbarn i en introduktionsklass i Tyresö Gymnasium. Barnen är mellan 13-18 år. Många av eleverna praktiserar på olika arbetsplatser och en del har sökt till nationella program. Eftersom barnen har särskilda förutsättningar och problem är det oerhört viktigt att lärarna har rätt kompetens. En sådan kompetens kan vara interkulturell pedagogik.²

Pedagogiken hjälper läraren att sätta sig in i sina elevers behov och situation och lär läraren att agera därefter. Läraren kan därmed på ett helt annat sätt förstå varför barnet agerar på olika sätt. Läraren får också genom kunskap från interkulturell pedagogik lära sig om posttraumatiskt stressyndrom vilket borde vara en förutsättning om läraren ska arbeta med ensamkommande flyktingbarn. Läraren lär sig att på olika sätt skapa en stabil grund för att på bästa sätt finna en

¹ <http://fou.skolportalen.com/art.asp?typ=art&id=a0A200000003hLD>

² <http://webappli.web.sh.se/C1256C93006BD3E9/mainView.F2A0103F53CC02D1C1256D4900327D22?open&ref=C1256C8A0066623D4667C33FD3B15DE5C1256C95003CD1B9>

bra relation mellan lärare och barn. Denna relation är kolossalt viktig i barnets utveckling.

Psykisk vård och läkarvård

Enligt lagstiftning har ensamkommande flyktingbarn rätt att få läkarvård och psykisk vård. Det bör därför tydligt framgå av handlingsplanen att Tyresö kommun verkar för att vårdcentralerna i Tyresö kommun inte kan neka läkarvård till dessa barn.

Tyresö kommuns handlingsplan för ensamkommande flyktingbarn ska upprättas för att ge en givande och trygg miljö för ensamkommande flyktingbarn.

Därför yrkar jag på:

Att Tyresö kommun inrättar en handlingsplan för mottagande av ensamkommande flyktingbarn i enlighet med motionens intentioner

För den Socialdemokratiska fullmäktigegruppen

Sara Albornoz

§ 70

Dnr 2008/BUN 318

133

Yttrande över motion om: Handlingsplan för mottagandet av ensamkommande flyktingbarn

Barn- och utbildningsnämndens beslut

- nämnden beslutar att med hänvisning till förvaltningens yttrande föreslå kommunfullmäktige att motionen avslås.

Reservation

Marita Bertilsson (s) inkommer med en reservation.

Ersättaryttrande

Marie Åkesdotter (mp) och Inger Gemicioglu (v) inkommer med ersättaryttranden.

Beskrivning av ärendet

Sara Alborno (s) har till kommunfullmäktige lämnat in en motion om handlingsplan för mottagandet av ensamkommande flyktingbarn. Barn- och utbildningsnämnden har från kommunstyrelsen fått motionen för yttrande.

Förvaltningens tjänsteyttrande redovisas i bilaga.

Ordförandeutlåtande

Mottagandet av ensamkommande flyktingbarn är en viktig uppgift. Det är aneläget att det organiseras på ett genomtänkt sätt som ger de nyanlända goda förutsättningar för ett fortsatt liv i vårt land.

Mottagandet fungerar bra i vår kommun. De förvaltningar som delar ansvaret samarbetar väl och det är tydligt hur arbetet är organiserat. De barn som kommer till vår kommun skulle inte få en bättre situation om en handlingsplan formuleras. Motionen bör avslås.

Ordförandens förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämndens beslut

- nämnden beslutar att med hänvisning till förvaltningens yttrande föreslå kommunfullmäktige att motionen avslås.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Yrkande

Marita Bertilsson (s) yrkar bifall till motionen.

Noteras att Marie Åkesdotter (mp) anmäler att hon vid rösträtt hade yrkat bifall till motionen.

Noteras att Inger Gemicioglu (v) anmäler att hon vid rösträtt hade yrkat bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer ordförandeförslaget mot bifall till motionen och finner att nämnden beslutat enligt ordförandeförslaget.

Bilagor

1. Tjänsteyttrande
2. Motionen

Reservation

§ 70 Yttrande över motion om: Handlingsplan för mottagande av ensamkommande flyktingbarn – 2008-10-22

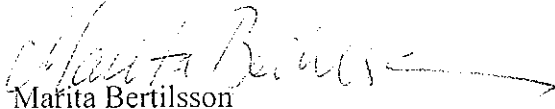
Sara Albornoz, socialdemokraterna, har inlämnat en motion, som handlar om att kommunen ska göra en handlingsplan för mottagande av ensamkommande flyktingbarn. Avsikten är att sammanväva alla goda krafter som finns i Tyresö i en plan och på vägen dit kommer det att belysas vilka delar som fungerar alldeles utmärkt, men också där det kan finnas brister, som måste åtgärdas.

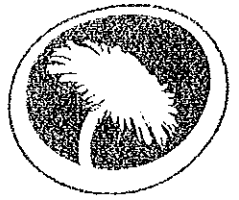
Barn- och utbildningsnämnden har fått motionen för yttrande, som förvaltningen tagit fram förslag till. I tjänsteyttrandet framgår hur förskola och skola ska agera för att ge barnen de bästa förutsättningar att integreras och vilket stöd som barnen ges.

Denna motion kommer att behandlas av övriga nämnder och när allt har sammanställts kommer det att kunna utmynna i en sammanhållande handlingsplan, allt från barnens första möte med Tyresö till dess barnen känner trygghet och samhörighet.

Den borgerliga majoriteten avslög motionen. Ordföranden tyckte inte att en handlingsplan behöver upprättas, allt fungerar så bra ändå. Det naturliga från majoritetens sida om man inte vill bifalla motionen direkt, borde åtminstone ha varit att godkänna tjänsteyttrandet och sända det till kommunstyrelsen för fortsatt behandling. Vi socialdemokrater anser, att det finns behov av en gemensam plan (som kontinuerligt kommer att behöva följas upp och uppdateras) och yrkade bifall till motionen. Detta skedde inte, varför vi reserverar oss mot beslutet.

För den socialdemokratiska barn- och utbildningsgruppen

Marita Bertilsson

Ersättaryttrande till Barn och utbildningsnämnden 22 oktober 2008

§ 70 Yttrande över motion om: Handlingsplan för mottagandet av ensamkommande flyktingbarn

Sara Albornoz (s) har inlämnat en motion om handlingsplan för mottagandet av ensamkommande flyktingbarn. Handlingsplanen ska fungera som ett styrdokument för att ge barnet bästa möjliga bemötande. Handlingsplanen innefattar gode mäns roll, skolans roll, samt områdena läkarvård och psykiatrisk omvårdnad. Syftet med handlingsplanen är att säkerställa barnets trygghet och barnets möjlighet att utvecklas i harmoni.

Den borgerliga majoriteten i Barn- och utbildningsnämnden beslutade att avslå motionen med motiveringen att mottagandet fungerar bra i kommunen. Miljöpartiet anser att beslutet att avslå motionen är märkligt. Barn- och utbildningsnämnden sätter sig därmed över andra nämnders ansvarsområde, eftersom motionen inte bara berör Barn- och utbildningsnämndens område.

För en kort tid sedan gjordes ett nedslag hos överförmyndarnämnden med mycket stora anmärkningar till följd. Det gällde bl a bristande kontroll av kommunens gode män. Vi vet också genom återkommande rapporter att ohälsan hos Tyresös unga ökar. Med en handlingsplan kan kommunen jobba för att mottagandet för ensamkommande flyktingbarn blir lika bra för alla, oavsett vilka personer som tar emot och kommer i kontakt med barnen.

- Hade jag haft rösträtt hade jag bifallit motionen.

Marie Åkesdotter
för Miljöpartiet de gröna i Tyresö

Tyresö kommun
Barn- och utbildningsförvaltningen
Ulrica Andersson, verksamhetsstrateg
Tel. 08 5782 90 59

YTTRANDE

2008-10-27

1 (2)

Diarienummer

2008/BUN318-133

Tjänsteyttrande om motion Handlingsplan för mottagandet av ensamkommande flyktingbarn

Barn- och utbildningsförvaltningen har tagit del av den motion som Sara Albornoz (s) har lämnat in till fullmäktige angående handlingsplan för mottagandet av ensamkommande flyktingbarn. I motionen föreslås att Tyresö kommun inrättar en handlingsplan för mottagande av ensamkommande flyktingbarn i enlighet med motionens intentioner.

Barn- och utbildningsnämnden beslutade i juni 2007 att anta en modell för direktintegrering med stöd för nyanlända elever med annat modersmål. Modellen, som omfattar samtliga nyanlända flyktingelever, har utarbetats efter det att förvaltningen år 2005 fick i uppdrag att göra en översyn av organisationen för mottagande och undervisning av nyanlända elever med annat modersmål. Utredningen resulterade i den nu genomförda organisationen, där nyanlända elever direktintegreras vid kommunens skolor. Elever i skolår 1-5 går i ordinära klasser med riktat stöd, medan elever i skolår 6-9 placeras i en introduktionsgrupp med förstärkt undervisning i SVA. Samtliga nyanlända elever får ett anpassat, individuellt schema samt studiehandledning och/eller ämnesundervisning på sitt modersmål. Rutiner finns för hur varje elevs erfarenheter och resurser ska tas till vara, och för samverkan mellan olika inblandade stödfunktioner i och kring skolan.

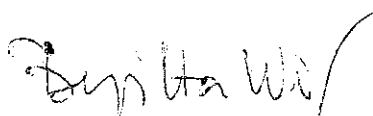
Vid barn- och utbildningsförvaltningen finns ett integrationsteam bestående av en samordnare och en språkutvecklingspedagog. Integrationsteamet ingår i Nybodabergets skolenhet och leds av enhetens rektor, men stöttar samtliga skolor vid behov. Kommunens alla rektorer och en stor del av de biträdande rektorerna får under 2008 en 4-dagars utbildning kring mångfald och integration.

I dagarna har nya Allmänna råd om utbildning för nyanlända elever publicerats av Skolverket. Självklart kommer verksamheterna att noggrant studera dokumentet och vid behov anpassa verksamheten efter Skolverkets anvisningar.

Utöver det ovan beskrivna arbetet med mottagande av samtliga nyanlända elever samarbetar barn- och utbildningsförvaltningen med socialförvaltningen och utvecklingsförvaltningen kring mottagandet av just ensamkommande flyktingbarn med deras specifika behov. Samarbete sker framför allt kring socialförvaltningens arbete vid Villa Victoria och utvecklingsförvaltningens särskilda lärlingsprogram.

Birgitta Wigren
Förvaltningschef

Ulrica Andersson
Verksamhetsstrateg

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Marit Andersson

TJÄNSTESKRIVELSE

2009-03-03

1 (2)

Diarienummer 08/KS 186 133

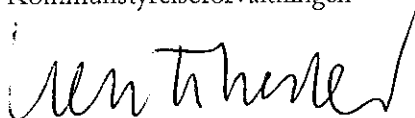
Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande angående förändrad roll för gode män för ensamkommande flyktingbarn

Förslag till beslut

Vi föreslår att förslaget i den del som avser utvidgning av godmanskap för ensamkommande flyktingbarn avslås.

Kommunstyrelseförvaltningen

Kerstin Hedén
Kansli- och personalchef

Sammanfattning

Sara Alborno (s) har i sin motion om handlingsplan för ensamkommande flyktingbarn föreslagit att gode männens roll skall förändras till ett mentorskap som inkluderar ett förmynderskap.

Enligt lag 2005:429 om ensamkommande flyktingbarn skall överförmyndaren förordna god man att i vårdnadshavares och förmyndares ställe agera för barnets räkning varvid den nytta förslagsställaren torde avse skulle uppkomma för barnet redan synes uppfyllt.

Beskrivning av ärendet

Förarbetena till lagen om ensamkommande flyktingbarn är tydliga med lagstiftarens intentioner. Det handlar om att ensamkommande barn skyndsamt skall förses med en god man som kan träda in i förmyndares eller vårdnadshavares ställe. Det betyder att gode mannen träder i barnets föräldrars ställe och därmed är behörig att fatta alla beslut som rör barnet. Barnet får därigenom en företrädare som på ett heltäckande sätt kan tillvarata dess intressen i Sverige och verka för barnets bästa.

Enligt vår uppfattning är godmanskapet i sin nuvarande utformning tillfyllest för att ta tillvara barnets intressen. Den gode mannens uppgifter är fastställda i lagen om god man för ensamkommande barn. Vi bedömer att det utifrån lagstiftningen inte finns stöd för att utvidga godmanskapet till ett mentorskap som efterlyses i motionen.

I motionen föreslås även att kommunens anvisningar till gode männen skall innehålla en uppmaning om att sätta sig in i barnets situation.

Godmanskapet är ett förtroendeuppdrag som lämnar stort utrymme för den enskilde ställföreträdarens bedömning om vad som anses lämpligt för respektive individ. Ofta är det tidsbrist när god man skall förordnas och att kräva att den aktuella personen skall hinna med att studera barnets historia skulle snarare kunna vara till förfång för barnet.

Enligt lag om ensamkommande flyktigbarn skall dock överförmyndaren vid rekrytering av gode män "fästa särskild vikt vid den utsatta situation barnet befinner sig i". Detta medför att det är överförmyndarens ansvar att avgöra vilken ställföreträdare som är lämplig för vilket barn. Detta är något vi i möjligaste mån tar hänsyn till i rekryteringen för att det ska bli så bra som möjligt för barnet.

Tanken med godmanskapet är att det skall vara ett kortvarigt förordnande för att hjälpa barnet till rätta i början av vistelsetiden. När barnet sedan får permanent uppehållstillstånd skall socialtjänsten begära om att tingsrätten förordnar en särskild vårdnadshavare för barnet. Den särskilda vårdnadshavarens arbete inriktas mer på den dagliga omsorgen och den långsiktiga planeringen framåt.